

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПІДГОТОВКИ СПОРТСМЕНІВ

<https://doi.org/10.32540/2071-1476-2025-2-132>

УДК 796.062(091)(477)

ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТКУ УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ В НЕЗАЛЕЖНІЙ УКРАЇНІ

Рижик Р.О. ^{ABCDE}, Пангелова Н.Є. ^{ABCD}, Рубан В.Ю. ^{ABCDE}
Університет Григорія Сковороди в Переяславі

Рижик Роман Олександрович

Ryzhyk Roman

Університет Григорія Сковороди в Переяславі, м. Переяслав, вул. Сухомлинського 30, 08400, Україна

Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav, 30 Sukhomlynskoho Str., Pereiaslav, 08400, Ukraine

e-mail: ryzhyk11.rom@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0001-9691-0305>

Пангелова Наталія Євгенівна

Panhelova Nataliia

Університет Григорія Сковороди в Переяславі, м. Переяслав, вул. Сухомлинського 30, 08400, Україна

Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav, 30 Sukhomlynskoho Str., Pereiaslav, 08400, Ukraine

e-mail: kafedra.tmfvis@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0002-4846-3907>

Рубан Владислав Юрійович

Ruban Vladyslav

Університет Григорія Сковороди в Переяславі, м. Переяслав, вул. Сухомлинського 30, 08400, Україна

Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav, 30 Sukhomlynskoho Str., Pereiaslav, 08400, Ukraine

e-mail: ruban.vlad1991@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0003-3771-5117>

Внесок авторів: А – дизайн дослідження; В – збір даних; С – статистичний аналіз; D – підготовка рукопису; E – збір коштів.

Authors' Contribution: A – Study design; B – Data collection; C – Statistical analysis; D – Manuscript Preparation;

E – Funds Collection

Анотація

Вступ. Питання розвитку управління у сфері фізичної культури і спорту в Україні набуває особливої актуальності в умовах соціально-політичних трансформацій, реформ публічного адміністрування та впливу глобальних викликів. З моменту здобуття Незалежності українська держава пройшла складний шлях становлення власної моделі управління спортивною галуззю – від радянської спадщини до сучасних форм децентралізованого і цифрового менеджменту. Необхідність критичного аналізу цього шляху зумовлена потребою осмислення ефективності пройдених реформ, визначення поточних проблем і формування стратегічних орієнтирів розвитку галузі у кризових умовах сьогодення. **Мета дослідження** – визначити етапи трансформації та ключові тенденції, особливості становлення управлінських механізмів у сфері фізичної культури та спорту в Україні на різних етапах її незалежного розвитку. **Матеріали і методи дослідження.** Методологічну основу дослідження становлять історико-логічний підхід, структурно-функціональний аналіз, аналіз нормативно-правової бази, офіційної звітності органів державного управління, а також метод порівняльного аналізу. Застосовано елементи контент-аналізу для вивчення публічної політики у сфері спорту. **Результати.** Виділено три ключові періоди в історії управління фізичною культурою і спортом в Украї-

ні: етап становлення (1991–2000), етап галузевих реформ (2001–2013) та сучасний період трансформації в умовах децентралізації, пандемії та війни (2014–2024). Проаналізовано законодавчі ініціативи, інституційні зміни, виклики фінансування, а також зростання ролі місцевих громад і громадянського суспільства. Особливу увагу приділено ролі держави у переорієнтації спортивної політики на підтримку національної оборони, психологічного здоров'я населення та відновлення інфраструктури. Висвітлено участь міжнародних партнерів, а також ініціативи волонтерських структур, які відіграють важливу роль у реалізації оздоровчих програм у прифронтових регіонах. **Висновки.** Дослідження підтвердило, що система управління у сфері фізичної культури і спорту в Україні розвивалася нерівномірно, але адаптувалася до нових соціально-економічних і політичних умов. Попри досягнення у нормативно-правовому забезпеченні, міжнародній співпраці та розвитку інфраструктури, галузь досі стикається з викликами кадрового забезпечення, фінансування, цифровізації та ефективної реалізації децентралізації. Отримані результати підкреслюють необхідність подальшого удосконалення стратегічного планування, розвитку партнерства з громадами та впровадження сталих управлінських моделей, здатних забезпечити стійкість галузі в умовах криз і надзвичайних ситуацій.

Ключові слова: історія, фізична культура, менеджмент, олімпійський рух.

HISTORY OF THE FORMATION AND DEVELOPMENT OF MANAGEMENT IN THE FIELD OF PHYSICAL CULTURE AND SPORTS IN INDEPENDENT UKRAINE

Annotation

Introduction. The issue of development of governance in the field of physical culture and sports in Ukraine is of particular relevance in the context of socio-political transformations, public administration reforms and the impact of global challenges. Since gaining independence, the Ukrainian state has gone through a difficult path of establishing its own model of sports sector management – from the Soviet heritage to modern forms of decentralized and digital management. The need for a critical analysis of this path is driven by the need to understand the effectiveness of the reforms, identify current problems and formulate strategic guidelines for the development of the industry in today's crisis conditions. **The purpose of the study** is to identify the stages of transformation and key trends, peculiarities of the formation of management mechanisms in the field of physical culture and sports in Ukraine at different stages of its independent development. **Materials and methods.** The methodological basis of the study is the historical and logical approach, structural and functional analysis, analysis of the regulatory framework, official reporting of public administration bodies, as well as the method of comparative analysis. Elements of content analysis are used to study public policy in the field of sports. **Results:** three key periods in the history of physical culture and sports management in Ukraine are identified: the stage of formation (1991-2000), the stage of sectoral reforms (2001-2013) and the current period of transformation in the context of decentralization, pandemic and war (2014-2024). The author analyzes legislative initiatives, institutional changes, funding challenges, and the growing role of local communities and civil society. Particular attention is paid to the role of the state in reorienting sports policy to support national defense, psychological health of the population and infrastructure restoration. The article highlights the participation of international partners, as well as the initiatives of volunteer organizations that play an important role in the implementation of health programs in the frontline regions. **Conclusions:** The study has confirmed that the governance system in the field of physical culture and sports in Ukraine has developed unevenly, but has adapted to the new socio-economic and political conditions. Despite achievements in legal and regulatory support, international cooperation, and infrastructure development, the sector still faces challenges in terms of staffing, financing, digitalization, and effective implementation of decentralization. The findings emphasize the need to further improve strategic planning, develop partnerships with communities, and implement sustainable management models that can ensure the sustainability of the industry in times of crisis and emergency.

Keywords: history, physical culture, management, Olympic movement.

Вступ

Історія розвитку управління у сфері фізичної культури і спорту в Україні після здобуття Незалежності є складовою глобального процесу формування національної політики в гуманітарній сфері. Упродовж трьох десятиліть дер-

жавне управління в цій галузі зазнавало глибоких трансформацій, що зумовлювались змінами суспільно-політичного устрою, адміністративних реформ, впливом міжнародного олімпійського руху, а також внутрішніми соціально-економічними викликами.

Від перших кроків суверенної спортивної політики до сучасних форм державно-приватної взаємодії та цифрового управління, Україна пройшла шлях поступового відходу від радянських моделей регламентації до пошуку власної моделі інтегрованого

управління фізичною культурою в умовах ринку і децентралізації.

Упродовж останніх років науковий інтерес до проблематики управління у сфері фізичної культури і спорту в Україні помітно зріс. Це зумовлено як практичними потребами реформування галузі, так і змінами у контексті публічного адміністрування в умовах децентралізації, цифровізації та воєнного стану.

Так, С.А. Король, Р.М. Стасюк та В.В. Ворона [1] акцентують на необхідності оновлення підходів до управління спортивною сферою відповідно до європейських стандартів. Дослідники підкреслюють, що державна політика у сфері спорту в Україні потребує стратегічної чіткості, структурної стабільності та участі громадськості.

О.М. Гонтарук [2] аналізує кадровий аспект проблеми, наголошуючи на дефіциті фахівців-управлінців у галузі фізичної культури і спорту. Автор пропонує запровадження спеціалізованої управлінської підготовки в освітніх програмах для майбутніх тренерів і спортивних адміністраторів.

Історичний аспект формування національної системи управління фізичною культурою висвітлюється у працях Н. Пангелової [3], де аналізується перехід від радянської централізованої моделі до перших проявів децентралізованого управління. Автор акцентує увагу на нормативному становленні галузі у 1990-х роках.

Р.Г. Щокін і Ж.В. Беленюк [4] порушують питання цифрової трансформації галузі та необхідності створення національного електронного реєстру спортивних закладів і об'єктів. Вони зазначають, що сучасне управління спортом неможливе без прозорості цифрової інфраструктури.

У роботах Т.П. Кравченко та І.О. Юзковець [5] розглянуто соціально-психологічні аспекти управління, зокрема конфліктний менеджмент у спортивних організаціях. Вони підкреслюють

потребу у формуванні командної культури та розвитку механізмів внутрішньої етики у спорті.

Важливими є також дослідження Н. Пангелової, В. Рубана та ін. [6], в якому міститься огляд інституційних змін, впливу COVID-19, а також викликів, пов'язаних з пандемією. Ці джерела мають прикладний характер і служать базою для поточних рішень.

Загалом сучасна література демонструє тенденцію до міждисциплінарного осмислення проблем управління у спорті: поєднуються управлінські, соціологічні, правові, освітні та психологічні підходи. Однак бракує цілісного історико-аналітичного дослідження, яке б інтегрувало різні етапи розвитку управління з акцентом на політичні та інституційні трансформації, що й визначає актуальність цієї роботи.

Гіпотеза. Науковий інтерес до цього питання пояснюється потребою критичного осмислення інституційних змін, оцінки результатів попередніх реформ та формування стратегічних орієнтирів на майбутнє. Особливо актуальним стає аналіз у світлі сучасних викликів – війни, реформування освіти, зміни суспільних цінностей щодо здорового способу життя. Виявлені тенденції й закономірності дозволять оптимізувати управлінські стратегії в галузі фізичної культури і спорту.

Мета дослідження – визначити етапи трансформації та ключові тенденції, особливості становлення управлінських механізмів у сфері фізичної культури та спорту в Україні на різних етапах її незалежного розвитку.

Матеріал і методи дослідження

Методологічну основу дослідження становлять історико-логічний підхід, структурно-функціональний аналіз, аналіз нормативно-правової бази, офіційної звітності органів державного управління, а також метод порівняльного аналізу. Застосовано елементи контент-аналізу для

вивчення публічної політики у сфері спорту.

Результати дослідження та дискусія

Аналіз, узагальнення та систематизація даних літературних джерел з проблематики дослідження дозволили визначити такі етапи установлені й розвитку управління у галузі фізичної культури і спорту в незалежній Україні:

І. Початковий етап (1991–2000 рр.): інерція, пошук і адаптація

Після проголошення Незалежності у 1991 році управління фізичною культурою і спортом в Україні перебало у спадок радянську модель організаційно-кадрової вертикалі, в якій основну роль відігравав Комітет фізичної культури та спорту при Раді Міністрів. У нових умовах потрібно було створити власну нормативно-правову базу, визначити компетенції нових структур та інтегрувати український спорт у міжнародну спільноту.

У 1992 році було створено Державний комітет України з фізичної культури і спорту, який став першим самостійним центральним органом виконавчої влади в цій сфері. Основними його завданнями стали: реалізація державної політики, розвиток масового спорту, підготовка збірних команд до участі в міжнародних змаганнях (зокрема Олімпіад), а також узгодження взаємодії з новоствореними національними федераціями [3].

Важливим кроком стало ухвалення у 1993 році Закону України «Про фізичну культуру і спорт», який заклав основи правового регулювання галузі, включаючи поняття «фізичне виховання», «спорт вищих досягнень», «масовий спорт», «соціальний захист спортсменів» тощо. Цей документ став базовим упродовж наступних десятиліть, хоча й потребував неодноразових змін і доповнень [7].

Протягом цього періоду фінансування галузі було нестабільним, відбувалась значна втрата кадрового потенціалу, скорочення мере-

жі дитячо-юнацьких спортивних шкіл, а також руйнація частини матеріально-технічної бази. Попри це, саме в цей період сформувались основи національної олімпійської системи, налагоджено роботу Національного олімпійського комітету України (НОКУ), який з 1993 року отримав визнання Міжнародного олімпійського комітету [3,8].

У цілому, 1990-ті роки стали періодом інституційного пошуку та правового становлення, коли формувалась самостійна політика управління фізичною культурою, ще позначена радянською інерцією, але вже орієнтована на національні інтереси та міжнародну співпрацю.

II. Період реформування (2001–2013 рр.): інституційна нестабільність і спроби модернізації

Період із початку 2000-х до 2013 року характеризується пошуком нової моделі державного управління у сфері фізичної культури і спорту в умовах переходу України до ринкової економіки, зростання впливу міжнародних організацій і необхідності реформ відповідно до євроінтеграційного курсу.

У 2003 році відбулась структурна реформа, в результаті якої було створено Міністерство України у справах сім'ї, молоді та спорту, до компетенції якого включили функції управління фізичною культурою. Це поєднання, з одного боку, дозволяло комплексно підходити до молодіжної політики, з іншого – призвело до розмивання спеціалізованої управлінської вертикалі у спорті.

Упродовж 2005–2010 років Міністерство неодноразово змінювало свою назву та функціональний склад (наприклад, Міністерство молоді та спорту, Державна служба у справах молоді та спорту), що свідчить про відсутність стабільної політичної волі щодо довгострокової стратегії розвитку галузі. Часті зміни керівництва, перерозподіл повноважень і супе-

речності між різними відомствами призводили до організаційної турбулентності, яка негативно впливала на реалізацію державних програм [9,10].

Попри ці труднощі, у цей період було запроваджено декілька стратегічно важливих ініціатив:

- програма «Спорт для всіх», яка мала на меті відновити традицію масової фізичної активності серед населення, відкрити доступ до занять для дітей і молоді в громадах [11];
- державна програма підготовки спортсменів до Олімпійських ігор – з чіткою системою відбору, фінансування та стимулювання олімпійського резерву;
- створення мережі центрів «Інваспорт», що забезпечило зростання успішності української параолімпійської команди.

Значною подією стало проведення в Україні Євро-2012, що дало імпульс розвитку спортивної інфраструктури – зокрема, будівництва стадіонів, баз, багатофункціональних майданчиків. Хоча фінансова прозорість і сталість цих проєктів часто викликала критику, сам факт залучення спорту до політики іміджу держави став важливим управлінським поворотом. [12]

Упродовж 2001–2013 років також спостерігалось поступове залучення недержавного сектору до реалізації спортивних ініціатив, проте законодавча база державно-приватного партнерства ще не мала механізмів підтримки таких проєктів. Крім того, на цьому етапі не сформувалась система стратегічного планування у сфері спорту на рівні регіонів, що зумовлювало нерівномірність розвитку між областями.

Загалом цей період можна охарактеризувати як етап спроб системного реформування, які, втім, не набули інституційної сталості через постійні зміни політичних курсів, недостатню професіоналізацію управління та

відсутність єдиного стратегічного бачення.

III. Період трансформаційного реформування та викликів (2014–2024)

Період після 2014 року став поворотним для публічного управління в Україні загалом, і для галузі фізичної культури та спорту зокрема. Основними чинниками трансформацій стали: запровадження адміністративної реформи з глибокою децентралізацією, розвиток цифрових сервісів у державному управлінні, пандемія COVID-19, а з 2022 року – повномасштабна війна [13].

Децентралізація та передача повноважень громадам. З початком реформи децентралізації (2015 р.) відбулося масове передавання повноважень у сфері фізичної культури на рівень об'єднаних територіальних громад (ОТГ). Це передбачало, що саме громади відповідатимуть за:

- організацію дозвілля дітей і молоді;
- розвиток масового спорту;
- утримання спортивної інфраструктури (ДЮСШ, майданчики, стадіони тощо).

Однак нормативно-правове поле не було належним чином адаптоване до нової управлінської моделі. Як вказують С.А. Король і Р.М. Стасюк [1], відсутність чітких інструкцій, кваліфікованих кадрів і гарантованого фінансування призвела до нерівномірного розвитку спорту між громадами.

Цифровізація управлінських процесів. У 2020–2021 роках в умовах карантинних обмежень держава почала активно впроваджувати елементи цифрової трансформації в управління – зокрема, електронну звітність, онлайн-змагання, реєстраційні системи. Проте загальнонаціональної цифрової платформи для системного моніторингу у сфері спорту так і не було створено. Це унеможливило єдиний облік тренерських кадрів, об'єктів інфраструктури, досягнень та охоплення населення фізичною активністю. [14]

Період пандемії COVID-19, що розпочався у 2020 році, став одним із найсерйозніших викликів для системи управління фізичною культурою і спортом в Незалежній Україні. За роки становлення національної моделі управління галуззю було напрацьовано механізми підтримки спорту, розвитку масової фізичної культури та впровадження оздоровчих програм. Однак надзвичайні умови пандемії виявили низку системних слабких місць у функціонуванні цієї моделі, продемонструвавши обмеженість кризових управлінських рішень у надзвичайних ситуаціях. [6]

Через упровадження жорстких карантинних заходів більшість закладів фізичної культури та спорту припинили свою роботу: навчально-тренувальний процес був перерваний, спортивні школи й секції – закриті, а проведення масових фізкультурно-оздоровчих заходів – заборонене. Відсутність чітких алгоритмів дій у надзвичайних умовах призвела до спонтанного та фрагментарного реагування на кризу з боку органів державного і місцевого управління, що, своєю чергою, вплинуло на ефективність галузевого менеджменту в цілому.

Особливо болісним виявився вимушений перерозподіл бюджетних коштів: у багатьох громадах спостерігалось значне скорочення фінансування програм фізичної культури і спорту на користь медичної галузі та соціального захисту. Це негативно позначилося на кадровій забезпеченості, стані матеріально-технічної бази та на сталості реалізації вже ухвалених цільових програм. Деякі ініціативи, розроблені в рамках державних стратегій розвитку спорту (наприклад, Стратегії розвитку фізичної культури і спорту до 2028 року), були призупинені або відтерміновані. [15, 16]

Крім того, пандемія продемонструвала необхідність цифровізації управлінських процесів у галузі, зокрема щодо збору ста-

тистичних даних, звітності, дистанційної організації тренувального процесу, а також координації між державними і місцевими органами влади, спортивними федераціями, закладами освіти та громадськими організаціями.

Таким чином, пандемія COVID-19 не лише тимчасово дестабілізувала функціонування галузі фізичної культури і спорту, а й стала маркером зрілості національної системи управління, виявивши її сильні та слабкі сторони. Водночас вона стимулювала необхідність осмислення нових управлінських підходів, розробки адаптивних і сталих моделей розвитку галузі в умовах соціальних та економічних викликів.

Початок повномасштабного вторгнення Російської Федерації в Україну в лютому 2022 року став надзвичайним випробуванням для всіх складових державної системи, зокрема і для галузі фізичної культури і спорту. Упродовж 2022–2024 років спортивна інфраструктура, кадровий потенціал, організаційні механізми та управлінські моделі зазнали суттєвих трансформацій, зумовлених необхідністю адаптації до умов збройного конфлікту.

Серед найбільш драматичних наслідків – фізичне знищення або пошкодження десятків спортивних об'єктів, включаючи стадіони, спортивні школи, басейни та оздоровчі центри. Тисячі спортсменів, тренерів та інших фахівців галузі були змушені евакуюватися з тимчасово окупованих або прифронтових територій, що призвело до масового переміщення спортивних колективів, втрати зв'язків та призупинення програм підготовки. Але найважчими стали втрати життів спортсменів в Україні, серед яких були як цивільні, так і ті спортсмени, які пішли захищати Україну зі зброєю в руках [17].

В умовах війни система управління фізичною культурою і спортом зазнала глибокої трансформації, оскільки державні та місцеві

органи були змушені оперативно переформатувати політику галузі, відходячи від традиційної ієрархічної моделі до гнучкіших, кризових механізмів координації. Ключовими напрямками такої адаптації стали [18]:

- підтримка Збройних Сил України шляхом мобілізації ресурсів, організації зборів гуманітарної допомоги та проведення заходів на підтримку військових;
- організація безпечного дозвілля, фізичної активності та психологічної реабілітації дітей і молоді у тилкових регіонах, з метою зниження рівня тривожності та стабілізації психоемоційного стану;
- переорієнтація на розвиток дитячо-юнацького спорту як чинника соціальної згуртованості, патріотичного виховання та відновлення довіри до державних інституцій.

Управлінські рішення в цей період також передбачали активну взаємодію з міжнародними партнерами. Зокрема, через Національний олімпійський комітет України, UNICEF, Європейський Союз та інші організації було залучено фінансову, матеріальну та експертну допомогу для відновлення зруйнованої інфраструктури, закупівлі інвентаря, створення мобільних спортивних осередків у громадах, що прийняли ВПО. [19, 20]

Окрему, надзвичайно важливу роль у забезпеченні безперервності спортивного й оздоровчого процесу відіграли волонтерські та громадські ініціативи. У низці регіонів вони частково або повністю виконували функції державних структур, зокрема – в організації тренувань, проведенні змагань, реабілітаційних заходів для дітей та молоді, координації освітніх спортивних програм у кризових умовах. [18]

Таким чином, період 2022–2024 років в історії розвитку управління фізичною культурою і спортом в Україні характеризується

ся екстремальним випробуванням на гнучкість, стійкість і здатність до інноваційної перебудови. Водночас саме в ці роки закладено основи нових підходів до управління галуззю – децентралізованих, заснованих на принципах партнерства, гуманітарної орієнтації та національної єдності.

Висновки

Таким чином, управління у сфері фізичної культури і спорту в Україні розвивалося нерівномірно: від ентузіазму й адміністративної інерції – до поступової професіоналізації та адаптації до нових реалій, однак зі збереженням численних викликів, що потребують комплексного вирішення.

Упродовж 1991–2024 років система управління у сфері фізич-

ної культури і спорту в Україні пройшла складний і неоднорідний шлях становлення та трансформації. Кожен історичний етап був позначений власними особливостями: від інерційного радянського підходу – до спроб створення сучасної публічної моделі, орієнтованої на інтеграцію в європейський простір, децентралізацію, цифровізацію та взаємодію з громадянським суспільством.

На початковому етапі (1991–2000 рр.) відбулось інституційне оформлення базових органів управління (Держкомспорт, НОК України), ухвалено фундаментальні нормативно-правові акти, закладено структуру галузі. Період 2001–2013 років був часом інтенсивних організаційних реформ, проте супроводжувався

нестабільністю функціонування профільних органів та відсутністю єдиної державної стратегії. Після 2014 року в умовах децентралізації, пандемії та війни управління адаптувалося до нових викликів, проте системні проблеми залишились невирішеними.

Серед досягнень варто відзначити: збереження та модернізацію інституційної структури, активну міжнародну інтеграцію, впровадження державних програм, поступовий розвиток інфраструктури та спроможність реагувати на кризові ситуації (COVID-19, війна). Водночас, проблеми нормативної незавершеності, кадрової слабкості, недосконалості механізмів децентралізації та низького рівня громадської участі продовжують стримувати повноцінний розвиток.

Література

1. Король СА, Ворона ВВ, Стасюк РМ. Публічне управління у сфері фізичної культури та спорту, організаційні структури механізмів управління та сучасні тенденції розвитку. Педагогічна академія: наукові записки. 2025;:11с. Доступно: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14878404>
2. Гонтарук ОМ. Проблеми підготовки фахівців з фізичної культури і спорту та реалізації державно-приватного партнерства в сучасних умовах. OLYMPICUS. 2024;4:3–9. Доступно: <https://doi.org/10.24195/olympicus/2024-4.1>
3. Пангелова Н. Історія фізичної культури. Київ: Освіта України; 2010. 294 с.
4. Щокін РГ, Беленюк ЖВ. Сучасні тенденції диджиталізації публічного управління у сфері фізичної культури та спорту. Економіка та держава. 2022;3 (31):102-109
5. Кравченко ТП, Юзковець ІО. Аспекти управління конфліктами у сфері фізичної культури та спорту. Педагогічна Академія: наукові записки. 2024;13:16. Доступно: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14535698>
6. Пангелова Н, Рубан В, Пангелов Б. Міжнародний спортивний рух і пандемія COVID-19: виклики, реалії та перспективи. Спортивний вісник Придніпров'я [Internet]. 2021;3:83–92. Доступно: <https://doi.org/DOI: 10.32540/2071-1476-2021-3-085>
7. Закон України «Про фізичну культуру і спорт» № 3808-XII від 24.12.1993 (зі змінами). Доступ-

References

1. Korol SA, Vorona VV, Stasiuk RM. Public administration in the field of physical culture and sports, organizational structures of management mechanisms and current trends. Pedagogical Academy: scientific notes.. 2025;:11p. Available: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14878404>
2. Hontaruk OM. Problems of training of specialists in physical culture and sports and implementation of public-private partnership in modern conditions. OLYMPICUS. 2024;4:3–9. Available: <https://doi.org/10.24195/olympicus/2024-4.1>
3. Panhelova N. History of physical culture. Kyiv: Education of Ukraine; 2010. 294 p.
4. Shchokin RH, Beleniuk ZhV. Current trends in the digitalization of public administration in the field of physical culture and sports. Economy and state. 2022;3 (31):102-109
5. Kravchenko TP, Yuzkovets IO. Aspects of conflict management in the field of physical culture and sports. Pedagogical Academy: scientific notes. 2024;13:16. Available: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14535698>
6. Panhelova N, Ruban V, Panhelov B. International sports movement and the COVID-19 pandemic: challenges, realities and prospects. Sports Bulletin of Prydniprovia [Internet]. 2021;3:83–92. Available: <https://doi.org/DOI:10.32540/2071-1476-2021-3-085>
7. Law of Ukraine «On Physical Culture and Sports» No. 3808-XII of December 24, 1993 (as amended).

- но: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12#Text>
8. Рибчич ІЄ. Організаційно-правові засади регулювання розвитку фізичної культури і спорту у сфері публічного управління. Аналітика і влада. 2014;9:98–103. Доступно: https://www.academia.edu/download/35631777/%D0%90%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0_%D1%96_%D0%B2%D0%BB%D0%B0%D0%B4%D0%B0_9.pdf#page=50
9. Кузьменко ОО. Сучасний стан державного управління фізичною культурою й спортом в Україні та Європі. Держава та регіони. Серія: Державне управління. 2011;3:36–41. Доступно: http://ra.stateandregions.zp.ua/archive/3_2011/3_2011.pdf#page=36
10. Романенко ЛВ. Організаційно-правові засади управління фізичною культурою та спортом в Україні [автореферат]. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого; 2019. 20 с.
11. Наказ ММСУ № 1 від 28.03.2013 «Про затвердження Державного соціального стандарту у сфері фізичної культури і спорту» Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0559-13#Text>
12. Домбровська СМ, Вавренюк СА, Палиух ВВ. Державне регулювання фізичної культури та спорту в Україні [монографія]. Харків: НУЦЗУ; 2020. 313.
13. Бондарець ЄМ. Публічне управління розвитком фізичної культури та спорту на регіональному рівні: проєктно-орієнтований підхід. [дисертація]. Дніпро: НТУ ДП; 2024. 268 с.
14. Нікітенко СВ. Реалізація управління фізичною культурою і спортом в Україні: теоретичні підходи. 2021;(1):34–9. доступний у: <https://journals.ksauniv.ks.ua/index.php/public/article/view/27>
15. Постанова КМУ № 1089 від 04.11.2020 «Про затвердження Стратегії розвитку фізичної культури і спорту до 2028 р.». Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1089-2020-%D0%BF#Text>
16. Розпорядження від 30 травня 2025 р. № 525-р. Концепція розвитку фізичної культури і спорту в Україні на період до 2030 року. Кабінет Міністрів України.
17. «УКРАЇНА СПОРТИВНА – 2024»: інформаційний довідник. Київ: ММСУ; 2025.
18. Кошеленко КБ. Менеджмент у часи війни. Лідерство, ефективність та життєстійкість. Хеліон; 2024. en.wikipedia.org
19. Канцур ІГ, Сергієнко ЮП, Кондратюк АВ, Салій МО. Управління фізичною культурою і спортом в територіальних громадах України. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. 2024;15(1(173)):73–76. [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.1\(173\).16](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.1(173).16)
- Available: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12#Text>
8. Rybchych IYe. Organizational and legal framework for regulating the development of physical culture and sports in the field of public administration. Analytics and power. 2014;9:98–103. Available: https://www.academia.edu/download/35631777/%D0%90%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0_%D1%96_%D0%B2%D0%BB%D0%B0%D0%B4%D0%B0_9.pdf#page=50
9. Kuzmenko OO. The current state of public administration of physical culture and sports in Ukraine and Europe. State and regions. Series: Public Administration. 2011;3:36–41. Available: http://pa.stateandregions.zp.ua/archive/3_2011/3_2011.pdf#page=36
10. Romanenko LV. Organizational and legal principles of management of physical culture and sports in Ukraine [abstract of dissertation]. Kharkiv: Yaroslav Mudryi National Law University; 2019. 20 p.
11. Order of the MMSU No. 1 of 28.03.2013 «On Approval of the State Social Standard in the Field of Physical Culture and Sports». Available: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0559-13#Text>
12. Dombrovska SM, Vavreniuk SA, Paliukh VV. State regulation of physical culture and sports in Ukraine [monograph]. Kharkiv: NUCSU; 2020. 313.
13. Bondarets EM. Public management of the development of physical culture and sports at the regional level: a project-oriented approach. [dissertation]. Dnipro: NTU DP; 2024. 268 p.
14. Nikitenko SV. Implementation of Physical Culture and Sports Management in Ukraine: Theoretical Approaches. 2021;(1):34–9. Available: <https://journals.ksauniv.ks.ua/index.php/public/article/view/27>
15. CMU Resolution No. 1089 of 04.11.2020 «On Approval of the Strategy for the Development of Physical Culture and Sports until 2028». Available: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1089-2020-%D0%BF#Text>
16. Order of May 30, 2025, No. 525-p. Concept for the Development of Physical Culture and Sports in Ukraine until 2030. Cabinet of Ministers of Ukraine.
17. «UKRAINE SPORTS – 2024»: information guide. Kyiv: MMSU; 2025.
18. Koshelenko KB. Management in times of war. Leadership, efficiency and resilience. Helion; 2024. en.wikipedia.org
19. Kantsur IH, Serhiienko YuP, Kondratiuk AV, Salii MO. Management of Physical Culture and Sports in Territorial Communities of Ukraine. Scientific Journal of the Drahomanov National Pedagogical University. 2024;15(1(173)):73–76. [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.1\(173\).16](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.1(173).16)

20. Калита ЛВ, Приймак ММ. Публічне управління у сфері фізичної культури і спорту: стратегічні завдання та шляхи їх реалізації. Академічні візії. 2025;39:1-10. Доступно: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14635450>

20. Kalyta LV, Pryimak MM. Public Administration in the Field of Physical Culture and Sports: Strategic Tasks and Ways of Their Realization. Academic visions. 2025;39:1-10. Available: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14635450>

Отримано/Received: 29.05.2025

Прорецензовано/Reviewed: 12.08.2025

Прийнято/Accepted: 09.09.2025

Як цитувати статтю / How to Cite:

Рижик Р, Пангелова Н, Рубан В. Історія становлення і розвитку управління у сфері фізичної культури і спорту в незалежній Україні. Спортивний вісник Придніпров'я. 2025 Вер 30;(2):132-139. <https://doi.org/10.32540/2071-1476-2025-2-132>

Ryzhyk R, Panhelova N, Ruban V. History of the formation and development of management in the field of physical culture and sports in independent Ukraine Sportyvnyi Visnyk Prydniprovia. 2025 Sep 30;(2):132-139. <https://doi.org/10.32540/2071-1476-2025-2-132>